

СРЕДНОВЕКОВНИЯТ СКАЛЕН МАНАСТИР „АЛБОТИН“

Ваня Пекова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Ако сте от Видин, няма как да не сте чули за Алботинския скален манастир, а също и да не сте го посетили поне веднъж. А за хората от селата, в чиято близост се намира той, се е превърнало в традиция да се посещава всяка година на втория ден от Великден. На този ден на поляната под манастира се провежда традиционният фолклорен събор „Алботин“, в който участват фолклорните състави на десетки села от Видин. Играят се много хора, а най-известното сред тях е т.нар. „Хоро на мъртвите“, с което хората почитат паметта на своите починали роднини и близки.

Наименованието „Алботин“ идва от изчезнало село със същото име, което е споменато в съкратен регистър на Видинската „кааза“ от 1560 г. с изменената форма „Алтовин“. Жителите на околните села наричат местността само „Манастира“.

Алботинският скален манастир се намира на няколко километра от родното ми село (с. Градец, област Видин). Той е недействащ средновековен скален манастир и е най-западният скален манастир в България. Намира се на територията на архиерейско наместничество Кула, на Видинска епархия, в местността Алботин (Албутин) на 20 километра западно от гр. Видин (в близост до селата Раброво, Тополовец и Градец) в едноименна местност в дефилето на Рабровската река в Дунавската равнина.

Алботинският скален манастир е един от малкото запазени скални манастири у нас. Той е принадлежал на царското семейство на Цар Иван Срацимир. Има дори

СРЕДНОВЕКОВНИЯТ СКАЛЕН Манастир „Алботин“

легенда, че Паисий Хилендарски е дописал своята „История славянобългарска“ именно тук. Но колко това е вярно не се знае. Важното е, че манастирът е сравнително запазен и много хора от близо и далеч могат да го посетят, когато пожелаят. Благодарение на него хората всяка пролет могат да се видят със свои близки и да се повеселят на събора, а също така и да продължат традицията на Възкресение Господне.

В основата на пътеката, по която се стига до самия манастир, има изградена чешма, наречена Хайдук чешма. В близкото село (с. Градец) също има 2 чешми, чиято вода допреди няколко десетилетия е била минерална и с лечебни свойства (минерален извор "Сондата" и чешмата в "Пашиното"). Местните хора продължават да ползват извора „Сондата“, въпреки че сега водата извира от дълбочина 50 метра и не е със същите показатели, както онази, изследвана през 1960

година,
блнква
гейзерът,
водата
човешки

когато
а
достига
ръст от

дълбочина 561 метра.

Манастирският храм, центърът на духовния живот на обителта се намира в междинния сектор, издълбан в най-вътрешната част от извивката на скалния масив.

Южната и югозападната част на църквата са напълно унищожени, тя е ориентирана според изискванията на канона от запад на изток.

Останките от трикорабния манастирски храм, богато украсен със стенописи и декоративни колони и корнизи, говорят за усърден молитвен живот и някогашно благолепие. Наличието на баптистерий показва, че храмът е бил използван не само за молитвени нужди на братството, но и за обществени служби. Множеството разкрити гробове – на брой 29, повечето от които на миряни, сочи, че манастирът е бил много почитан и желано място за покой на неговите дарители.

Северозападната част на манастира е била двуетажна, там е и втората по големина зала след църквата, предполага се, че е служела за трапезария. Това е мястото, където духовните отци са посрещали поклонниците, гостите на манастира, оказвали са им традиционното манастирско гостоприемство след изморителния им път и са беседвали с тях, поучавайки ги във вярата. На изток от църквата има други помещения: едно по-голямо и след него последователно разположени множество килии, впечатляващи със скромността и практичността си.

Много важна част на манастира е била естествената тераса пред неговите помещения. Тя е чувствително променена от каменоломците, които са разрушили голяма част от нея, разрушавайки и фасадните стени. Тук се намират и споменатите вече разкрити гробове, по чието разположение се приема, че гробовете са на светски лица с фамилни връзки, ктитори и благоукрасители на манастира. Единичните и по-разпръснатите са на членове на манастирското братство.

СРЕДНОВЕКОВНИЯТ СКАЛЕН МОНАСТИР „АЛБОТИН“

Не е известно името на манастирския храм, но се предполага, че той е бил посветен на Възкресение Христово, заради запазилата се и до днешни дни традиция на втория ден на Великден в подножието на манастира да се правят събори.

Алботинският манастир е леснодостъпен и може да се посети по всяко време на годината. Разбира

се, най-подходящото време е през пролетта и лятото, защото е топло и семействата могат да си организират пикник сред природата. Всеки, който иска, може да посети манастира. Религиозно място е и достъпен за всички, които искат да влязат и да запалят по някоя свещичка в храма или просто да са на свеж въздух.

Още от малка всяка година ходя на фолклорните събори. Събират се хора от околните села (Градец, Раброво, Делейна, Долни Бошняк, Тополовец, Периловец), а също така идват и много хора от града. Харесва ми, че винаги се играят народни танци, срещаш се с приятели и роднини и хората могат да си направят пикник. Винаги, когато ходя

на манастира със семейството си, независимо дали е по време на събора, или през останалото време, се чувствам много спокойна и се радвам, че съм сред природата.